

Minimální preventivní program

Škola: Střední škola technická a gastronomická Blansko, příspěvková organizace
Bezručova 1601/33
678 01 Blansko

Školní rok: 2024/2025

Metodik prevence: Ing. Leona Přibylová

1. Co je Minimální preventivní program?

Minimální preventivní program vychází z pokynu MŠMT, č.j.: **21291/2010-28** (přílohy upravované 1.1.2012), který do prevence sociopatologických jevů zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy a gambling, záškoláctví, šikanování (kyberšikana) a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus).

Cílem minimálního protidrogového programu je vychovávat žáky tak, aby se na základě dostupných informací byli schopni sami rozhodnout, co je v konkrétní situaci nejlepší pro jejich zdraví, životní styl a další život. Naší snahou je nabízet žákům dostatečné alternativy na využití volného času, formovat v nich pozitivní charakterové vlastnosti, rozvíjet schopnost vcítit se do druhých. V současné době se naše země stává multikulturní společností, proto je také důležité učit studenty chápat a tolerovat odlišnosti jiných, umět pomoci nabídnout, ale také ji v závažných situacích umět přijmout.

Za realizaci Minimálního preventivního programu zodpovídá školní metodik prevence. Ten koordinuje práci jednotlivých učitelů i externích spolupracovníků.

V žádném případě nejsme schopni žádného z těchto cílů dosáhnout samostatně, proto velkou prioritou je navázání důkladné a fungující spolupráce s rodiči.

2. Cíle Minimálního preventivního programu

Ve školním roce 2024/2025 se Minimální preventivní program zaměří zejména na:

1. Zvýšení odolnosti žáků vůči sociálně - patologickým jevům. Velký důraz bude kladen jako každoročně na snížení neomluvené absence. Díky opatření, která byla uvedena do praxe, se nám počet neomluvených hodin v loňském roce podařilo snížit a naší snahou je v tomto trendu pokračovat.
2. Vytváření pozitivního školního klimatu.
3. Vytváření pozitivních postojů vůči sobě i vůči ostatním.
4. Zlepšení komunikace mezi žáky navzájem, ale i mezi žáky a pedagogy.
5. Výchovu proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance. Cílem je, aby se žáci mezi sebou vzájemně chovali s úctou a respektem k odlišným kulturním tradicím, aby vnímali kulturní rozmanitost jako zdroj obohacení a inspirace, aby byly posíleny principy tolerance a porozumění.

Plnění programu probíhá ve třech intervenčních rovinách:

1. **Rovina učitelů**

- pedagogům jsou poskytovány informační a propagační materiály (soustředěny u výchovné poradkyně a metodičky/ka prevence), na pedagogických radách jsou výchovnou poradkyní a metodičkou/metodikem prevence seznamováni s novými poznatky a informacemi ze seminářů a školení;
- pedagogům je v případě zájmu poskytnuta metodická pomoc při začleňování této problematiky do výuky;
- třídním učitelům je poskytována pomoc při diagnostice třídy a řešení případných problémů.

2. **Rovina rodičů**

- navázání spolupráce s rodiči zvláště žáků prvních ročníků;
- využít první třídní schůzky ke zmapování zájmu o přednášku na konkrétní téma vybrané samotnými rodiči;
- využít Dnů otevřených dveří k tomu, aby se rodiče seznámili s prostředím, ve kterém jejich děti tráví většinu dne;

- poskytnout rodičům adresy a kontakty, které mohou v případě potřeby využít - součástí MPP jsou i tyto přílohy: *Příloha č. 1 Užitečné kontakty a adresy pro žáky i rodiče, Příloha č. 2 Rady pro rodiče - drogová problematika, Příloha č. 3 -Problematika šikany*
- ve spolupráci s PPP a případně dalšími odbornými pracovišti poskytnout rodičům pomoc při řešení výchovně - vzdělávacích problémů dětí – žáků.

3. **Rovina studentů**

- seznámit žáky s tím, kdo vykonává funkci metodika prevence, výchovného poradce a školního psychologa;
- pomocí nástěnky a webových stránek poskytnout žákům adresy a telefonní čísla na odborná pracoviště;
- organizace jednorázových akcí - besedy, návštěvy filmových a divadelních představení, účast studentů na charitativních akcích,;
- zlepšovat klima třídy - pro žáky prvních ročníků jsou pořádány "Seznamovací dny", během kterých dochází k užšímu navázání kontaktů a utužení nového kolektivu v neformálním prostředí přírodního areálu „Velká Dohoda“; spolupráce s hnutím Lipka
- pořádání sportovních akcí pro žáky školy a zapojení žáků do soutěží mezi školami.

4. **Rovina studentů cizinců**

Studenti, kteří mají odlišný mateřský jazyk, budou začleňováni do kolektivu v rámci aktivit třídy. Všichni vyučující budou zvýšeně pozorovat kolektiv, zda nedochází k šikaně či jinému rizikovému chování. Třídní vyučující naváže kontakt s rodiči. Vyučující se budou snažit integrovat cizince do kolektivu třídy a školy, aby zabránili jejich společenské izolaci. Třídní vyučující připraví třídu na přijetí cizince, vhodně seznámí žáky s kulturními a sociálními odlišnostmi prostředí, z něhož nový žák přichází.

3. **Primární prevence v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů**

V průběhu celého školního roku jsou v jednotlivých předmětech probírána a diskutována témata problematiky závislosti na návykových látkách, žáci jsou informováni o zdravotních i sociálních důsledcích zneužívání návykových látek a jsou také obeznámeni s platnou legislativou. Zvláště v hodinách občanské nauky a českého jazyka se pedagogové zaměřují na vytváření dovedností v sociální komunikaci, zvládání stresových situací. Využívají také modelové situace k tomu, aby se žáci naučili odmítnout drogu. K práci s těmito tématy lze dále využít metod výkladu,

samostatné práce, práce s médii, projektového vyučování, skupinové práce, práce s materiálem, besed, přednášek.

Naší snahou je také vést diskusi o této problematice se všemi učiteli, zvláště pak mezi žáky a třídními učiteli a snažit se o vytvoření příjemné atmosféry ve škole, vytvoření důvěry mezi žákem a třídním učitelem, aby bylo možné včas podchytit problematického žáka a co neúčinněji mu pomoci.

Na realizaci MPP se podílejí:

Ing. Leona Příbylová (výchovná poradkyně a metodička prevence)

Ing. Jiří Voldán (metodik prevence)

Ing. Pavel Dvořáček (ředitel školy)

Mgr. Bc. Karel Hlavička (školní psycholog)

Jana Kyzlinková vedoucí DM

učitelé TV, ON, ČJ, D

třídní učitelé, učitelé odborného výcviku

V Blansku 1. září 2024

Ing. Leona Příbylová

Ing. Pavel Dvořáček

Příloha č.1

Užitečné kontakty a adresy pro žáky i rodiče:

PEDAGOGICKO - PSYCHOLOGICKÁ PORADNA BLANSKO, Nad Čertovkou 17,

678 01, metodik prevence - drogová prevence, šikana, gambler aj., tel.: 516 418 779,
www.pppblansko.cz

PREVCENTRUM, Sadová 2, Blansko, tel.: 516 410 621, prevence sociálně - patologických jevů,
volnočasové aktivity pro mládež, terénní sociální práce <http://pvcklub.unas.cz/index1.htm>

CHARITA BLANSKO, Komenského 15, sociální a psychologické poradenství, tel.: 516 411 583,
<http://www.blansko.charita.cz/>

ZDRAVOTNÍ ÚSTAV JmK, územní pracoviště Blansko, Mlýnská 2, poradenství v oblasti zdravého
životního stylu, AIDS, bulimie, anorexie atd., tel.: 516 412 085

PORADENSKÉ CENTRUM pro drogové a jiné závislosti při PPP Brno, Sládkova 45, Brno - Štefánikova
čtvrť, 613 00 Brno, tel.: 548 526 802, 548 529 350, www.poradenskecentrum.cz

SDRUŽENÍ PODANÉ RUCE, poradna pro drogovou závislost, Vídeňská 3, Brno, tel.: 543 246 524, 543
249 343, <http://www.podaneruce.cz/cz/>

KRIZOVÉ CENTRUM psychiatrické první pomoci, Jihlavská 20, Brno, tel.: 547 192 078

Linka naděje, tel.: 547 212 333, www.krizovecentrum.cz

SPONDEA - CENTRUM pro týrané, ohrožené a zneužívané děti, Štefánikova 1, Brno, tel.: 541 235 511, 541 213 732, www.spondea.cz

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, pomoc obětem trestné činnosti, Brno, Slovinská 41, tel.: 541 218 122, www.bkb.cz

LINKA BEZPEČÍ - bezplatná, tel.: 800 155 555

MODRÁ LINKA, linka důvěry pro děti a mládež (denně 9.00 - 21.00 hod), tel.: 549 241 010; www.modralinka.cz

PORADNA PRO RODINU, MANŽELSTVÍ A MEZILIDSKÉ VZTAHY, Blansko, Sladkovského 4, tel.: 516 413 524, <http://www.blansko.cz/poradna/>

K - CENTRUM KROK, Purkyňova 14, 568 02 Svitavy, tel.: 461 532 604, poradenství pro děti a mládež - závislosti, rodinná terapie a individuální terapie

LINKA DŮVĚRY, Svitavy, tel.: 461 541 541

LINKA POMOCI AIDS, Stará 25, Brno, tel.: 545 575 425, epid. drog.: 545 210 072

PRIVÁTNÍ AMBULANCE AT, Vídeňská 3, Brno, tel.: 543 210 848

CEDELAB, vyšetření na požívání drog, Krásného 20, Brno Juliánov, tel.: 548 226 387

PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA BRNO - Černovice, Hůskova 2, tel.: 548 123 404, <http://www.plbrno.cz>

Příloha č.2

Rady pro rodiče - drogová problematika

Jak poznáme, že dítě bere drogy?

Není to snadné - zvláště, když dítě zkouší drogy poprvé nebo je bere pouze příležitostně. Mnohá znamení jsou stejná, jako normální znaky dospívání. Důvodem k zamyšlení může být, vyskytne-li se několik znaků současně. I v takovém případě však nedělejte unáhlené závěry.

" Nález pomůcek pro zneužívání drogy: dýmky jehly, stříkačky sežehnuté kousky plechové folie nebo lžičky

" Stopy vpichů na končetinách, hyždích, krku aj.

" Změna či ztráta přátel a kamarádů, náhlé izolování se od normálních vrstevníků. Napojení se na nevhodné, často starší přátele.

" Ztotožňování se s drogovou kulturou. Zastávání se drog, pseudofilosofická vysvětlování jejich zneužívání, zdůrazňování "kladných" účinků

" Náhlé zhoršení vzhledu a péče o zevnějšek

- " Náhlé zhoršení prospěchu a chování, neomluvené hodiny
- " Ztráta a krádeže cenností doma nebo ve škole
- " Změny v chování: náladovost, podrážděnost, lhaní, přecitlivělost, neobvyklá agresivita
- " Podstatná ztráta zájmů, zálib a koníčků
- " Horší soustředění a paměť - zapomnětlivost
- " Neobvykle častá zvýšená ospalost až otupělost nebo naopak zvýšená aktivita
- " Nechutenství, úbytek na váze, nevolnost, zvracení
- " Neobvyklé skvrny na oblečení, neobvyklý zápach celého těla

Ke spolehlivému rozpoznání, zda dítě bere drogy, poslouží toxikologický rozbor moči (např. CEDELAB).

Co dělat, když zjistíme, že dítě bere drogy ?

- " Nepanikařit
- " Nezakazovat. Ztratíme-li hlavu a začneme ihned zakazovat, můžeme si být jisti, že droga dětem zachutná o to víc - navzdory. Nebezpečí v případě, že dítě sáhlo po droze kvůli tomu, že mělo nějaký problém, je pak ještě větší.
- " Neztratit kontakt. Nenuceně, vhodnou formou dávat dítěti najevo svůj zájem, zajímat se o jeho svět, jeho kamarády, podporovat koníčky atd. Důležité je získat důvěru dítěte, umět mu naslouchat. Někdy je to těžké, zvláště, když dítě hájí názory a postoje pro rodiče nepřijatelné. Vyslechnout však ještě neznamená přistoupit na jeho stanovisko.
- " Opatřit si co nejvíce spolehlivých informací. Ve vhodných chvílích hovořte s dítětem otevřeně o alkoholu a drogách. Obhajuje-li dítě některou z drog, vyslechněte ho, ale opatřete si protiargumenty. Dostatečnou informovaností v dané problematice zabráníte tomu, že vás potomek "utluče" svými argumenty.
- " Jít osobním příkladem: přestat s vlastním kouřením, pitím... Rodič, který je pro dítě svým chováním ve vztahu k návykovým látkám vzorem, je ve výhodě. Některé hodnoty předávané rodiči mohou být v prevenci velmi prospěšné.
- " Spolupracovat s dalšími rodiči vrstevníků, se školou, s odborným zařízením. Neváhejte vyhledat profesionální pomoc pro sebe, jestliže ji dítě odmítá - zvládním svých problémů zvyšujete i šanci na ovlivnění dítěte.
- " Jestliže je dítě pod vlivem drogy a hrozí mu otrava, neváhejte zavolat lékařskou pomoc.

- " Nehádejte se s dítětem, které je pod vlivem drogy. Vážný rozhovor odložte na pozdější dobu.
- " Vytvořte zdravá rodinná pravidla. Dítě by mělo vědět, jaké předvídatelné důsledky bude mít jeho jednání.
- " Předcházejte nudě. Měli byste mít přehled, kde vaše dítě je, co dělá, zamyslete se nad jeho denním programem a životním stylem.

Nespoléhejte se na okamžité "zázračné" vyřešení vašeho problému. Základem nápravy je dlouhodobá výchovná strategie, jejíž princip spočívá v nepodporování a neusnadňování pokračujícího braní drog, ale naopak odměňování a povzbuzování každé změny k lepšímu. Na jedné straně dobrý vztah k dítěti a snaha mu pomoci, ale zároveň cílevědomost a pevnost na straně druhé.

Čemu se vyhnout:

- " Nepopírejte problém. Ztrácíte čas, který může vést k rozvoji závislosti.
- " Neskrývejte problém. Někdo se za takový problém stydí a tají ho. Abyste se dokázal v situaci lépe orientovat a citově i rozumově ji zvládat, měl byste naopak o problému s někým důvěryhodným a kvalifikovaným pohovořit. Měl byste najít spojence.
- " Neobviňujte partnera. Pro vyřizování starých účtů není naprosto vhodná doba. Minulost se změnit nedá, budoucnost naštěstí často ano.
- " Nehledejte v dítěti, které bere drogy spojence proti svému partnerovi.
- " Nezanedbávejte sourozence. Sourozenci problémového dítěte jsou více ohroženi, problémem v rodině trpí a rovněž potřebují vaši péči a zájem.
- " Nefinancujte užívání drog a neusnadňujte ho. Kontrolujte dítěti kapesné, zabezpečete si cenné předměty, nenechte se okrádat. Krádež nemusí uskutečnit vaše dítě, ale jeho kamarádi.
- " Nedejte se vydírat. Vyhrůžování fetováním, útekem, prostitucí nebo sebevraždou je častým a oblíbeným způsobem vydírání rodičů. Neustupujte tomuto tlaku.
- " Nevyhrůžujte něčím, co nemůžete splnit - ztrácíte tím důvěryhodnost.
- " Nebijte dítě, které je pod vlivem drogy. Fyzické násilí většinou vyvolává u dítěte pocity ukřivděnosti, vede k sabotování snah rodičů a k útekům.
- " Nedělejte zbytečně "dusno". Parta a nevhodní přátelé by se tím pro dítě stávali ještě přitažlivější.
- " Nezapomínejte dveře navždy. I když dítě odejde, je dobré být připraven mu pomoci, pokud přijme určité podmínky.
- " Neztrácejte naději.

Jak postupovat, když je dítě šikanováno

Připusťme, že několik výše uvedených signálů ve vás vzbudí určité podezření, že by mohlo jít o šikanování vašeho dítěte. Znovu podotýkáme, že ideální stav nastane, když se vám dítě svěří. Pochvalte ho, povzbuďte, rozptylte jeho obavy o tom, že žaluje. Vyzvedněte naopak jeho sílu a odvalu sdělit tyto závažné skutečnosti. Přesvědčte ho, že mu chcete pomoci a to potom musíte dodržet. Jste jeho jedinou nadějí, nesmíte zklamat. Vyslechněte vaše dítě, dejte najevo, že jeho informace berete vážně (i když se vám mohou zdát malicherné či nepodstatné). Odložte veškerou práci, není nic důležitějšího, než situace vašeho dítěte. Poskytněte dítěti veškerou podporu. Pochopitelně, že odlišíte např. běžnou klukovskou šarvátku od skutečné šikany.

Co tedy udělat:

1. Zjistěte od dítěte dopodrobna, co se stalo, kdy se to stalo a kde. Vyptejte se, kdo všechno byl situaci přítomen. Je důležité, aby rozhovor s dítětem probíhal v atmosféře důvěry a podpory.
2. Poskytněte dítěti veškerou ochranu (např. při cestě do školy a ze školy, i za cenu, že se budete uvolňovat z práce, viz dále šikana a paragrafy).
3. Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase, odjeďte na chatu, chalupu či k prarodičům.
4. Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte dítě doma, ale pozor - zvažte, zda v jeho situaci může být samo.
5. Znovu ubezpečujte dítě, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvíte s ním více než dříve.
6. Zhodnoťte a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, který skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu, nastavte si "zrcadlo pravdy". Neomlouvejte sebe, ani své dítě. Se svým zjištěním se v první fázi dítěti nesvěřujte, ale připravujte nápravu.
7. Hledejte, jak dítěti dále pomoci prostřednictvím příslušného odborníka.

Jak postupovat ve vztahu ke škole?

Zjistíte-li, že vaše dítě je ve škole šikanováno (nejlépe víte-li to nejen od vašeho dítěte, ale i hodnověrných svědků, které nebudete v první fázi jmenovat), navštivte školu a to oba rodiče, nebo jeden rodič a někdo, kdo vás může podpořit. Každý má právo vzít si k úřednímu jednání další osobu. Podle vašeho zjištění rozhodněte, zda budete informovat třídního učitele nebo rovnou ředitele školy. Předejte informace, které máte k dispozici a žádejte odpověď, zda je škola schopna poskytnout kvalifikovanou odbornou pomoc.

Odkaz na dosažené pedagogické vzdělání je nedostačující. V této fázi mohou nastat tyto momenty:

" škola hraje poctivou hru a přizná, že nemá odborné zkušenosti. Je to čestné, poctivé, ale nic to neřeší. Domluvte se, že do určitého termínu společně najdete odborníka a stanovte, jak budete dál postupovat. Nepřipouštějte žádné neoborné zásahy, vlastní iniciativu některého z pedagogů, ani vy

se o takové zásahy nepokoušejte. Vyžadujte zvýšený dozor. Zvažte, zda by pomohlo přeřazení do jiné třídy (pozor - má to řadu úskalí, není to zaručené řešení). Zajistěte dítěti doprovod do i ze školy.

" škola spolupracuje s odborníkem, případně má odborně připraveného pedagoga. Domluvte proto s ním a třídním učitelem další postup, stanovte způsob vzájemné informovanosti.

" škola nebude o řešení jevit zájem, bude vám sděleno, že problém zvládne, že se to vyřeší, ale nepřesvědčí vás o tom. Může se stát, že problém bude zlehčován, může dojít i k obviňování vašeho dítěte. V takovém případě odmítněte neodborný zásah, podle závažnosti rozhodněte, zda za těchto podmínek pošlete dítě do školy. Informujte příslušného inspektora, či pracovníka školského úřadu a požadujte odborný zásah a poskytnutí odborné pomoci. Trvejte na tom, že chcete být informováni o všech krocích, které budou v tomto případě dělány.

Zajistěte právní ochranu dítěte. Škola je povinna zabezpečit základní práva dítěte.

V případě, že škola tuto povinnost neplní, máte právo podat stížnost u České školní inspekce, Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, ve velice vážných případech můžete podat žalobu u soudu. Mějte na mysli, že se jedná o vaše dítě a jeho bezpečnost, zdravý duševní a tělesný vývoj. Dochází-li k šikanování dětí v průběhu vyučování, před ním i po něm a to ve škole, v jejím blízkém okolí, při činnostech organizovaných školou, nese škola plnou odpovědnost se všemi důsledky. Nelitujte času ani peněz na to, abyste zamezili ohrožení vašeho dítěte šikanou. Jednejte klidně, věcně, bez emocí, buďte však důslední a nedopusťte neodbornost a polovičaté řešení. Při jednání ve škole věnujte pozornost tomu, jak škola bude postupovat při vyšetřování. Při této fázi řešení šikany dochází nejčastěji k těmto chybám:

" společně je vyšetřován agresor i oběť

" vyšetřování je prováděno ve skupině, ve třídě

" vyšetřování nemá promyšlenou taktiku a strategii, postupuje nahodile

" pedagogové nevědomky chrání agresora, nepřipouští, že on by mohl šikanovat

" výpovědi oběti jsou bezdůvodně zlehčovány ve snaze šikanu zakrýt

" pedagog se snaží "objektivně" rozdělit vinu mezi agresora a oběť

" výpovědi zmanipulovaných svědků nejsou konfrontovány

" agresori jsou včas informováni, mají dost času na přípravu své výpovědi i ovlivnění svědků a často i oběti

" postup vyšetřujícího je natolik nevhodný, že oběť odmítne vypovídat

" vyšetřování je vedeno tak neobratně, že ostatní žáci odmítnou vypovídat, či vědomě lžou ze strachu, aby se nestali i oni obětí.

Nepodezírejte předem školu z nekalých úmyslů, či nesprávného postupu, mohli byste poškodit další postup řešení šikany. Žádejte však veškeré informace, chtějte být informováni o všem, co škola v tomto směru podniká.